
Sunnhetskommisjonenes virksomhet og offentlig helsearbeid i Skien og i Langesund 1861-1900

ARTIKKEL

STORESUND A

Sammendrag

Sunnhetskommisjonenes rolle i det forebyggende helsearbeidet på 1800-tallet i et større og et mindre bysamfunn i Telemark - Skien og Langesund - er analysert ved bruk av et klassifikasjonssystem for saker og beslutninger iforhandlingsprotokollene.

Sunnhetskommisjonene kom i økende grad til å bli avhengig av egne initiativ under distriktslegenes ledelse. Etter 1890 ble et større antall beslutninger fattet og tilrådinger sendt til de lokale myndigheter. Problemene innenrenovasjon, avfall og kloakkforhold stod mest sentralt. Regelmessige hus-til-hus-kontroller i Langesund ser ut til å havært ganske effektive over tid, mens problemenes omfang trolig hindret tilsvarende fremgang i Skien. Manglendekunnskaper og miljøhygieniske standarder synes å ha vanskeliggjort en mer restriktiv holdning, særlig etter at industriekspansjonen startet i Skien i 1870-årene.

Selv om praktisk smittevern måtte være legenes ansvar, fungerte sunnhetskommisjonene aktivt når offentlige ressurser måtte skaffes til veie. Kommisjonene var ikke pådrivere i utbyggingen av bedre drikkevannsforsyning eller andre større enkeltsaker av helsemessig betydning. De drev heller ikke rådgivende helseinformasjon overfor befolkningen i særlig grad. Derimot fungerte de som kontrollorgan i løpende saker og oppfylte således intensjonene i sunnhetsloven av 1860.

Publisert: 20. mars 1999. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 24. juni 2026.